הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד סִימָן תקלט

לוֹ מָעוֹת בָּרְוָח (טז) * וְיוֹצִיא יוֹתֵר לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב, (יז) מֻתָּר לְמָכֹר. וְנִרְאָה לִי שֶׁלֹּא נֶאֶמְרוּ דְּבָרִים הָלָלוּ אֶלָּא בְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת מוּעָטִים וְחָס עֲלֵיהֶם מִלְּהוֹצִיא כָּל כָּךְ לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב, וְאִלּוּ הָיוּ לוֹ מָעוֹת בָּרְוָח הָיָה מוֹצִיא יוֹתֵר, * אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת (ו) בָּרְוָח לְהוֹצִיא לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב כְּכָל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה וְאֵין בְּדַעְתּוֹ לְהוֹצִיא כָּל כָּךְ, לֹא נַתִּיר לוֹ לִמְכֹּר כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא יוֹתֵר: ה (יח) אִם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי תָּמִיד לְאַחַר הַמּוֹעֵד, כְּגוֹן סְפִינוֹת אוֹ שַׁיָּרוֹת שֶׁבָּאוּ, אוֹ שֶׁהֵם מְבַקְּשִׁים לָצֵאת, * וּמָכְרוּ בְּזוֹל אוֹ לָקְחוּ בְּיֹקֶר, מֻתָּר לִקְנוֹת וְלִמְכֹּר לְאַפּוֹלוּ שֶׁלֹּא לְצָרְךְ תַּשְׁמִישׁוֹ אֶלָּא לַעֲשׂוֹת סְחוֹרָה וּלְהִשְׁתַּכֵּר. (יט) וְהוּא הַדִּין (ז) לַיְרִידִים הַקְּבוּעִים מִזְּמַן לִזְמַן (כ) * (וַאֲפִלּוּ מֵעִיר לְעִיר מֻתָּר לִסַּע בְּכֹהֲאי גַּוְנָא) (דעת עצמו). מֲאֲבָל מְקוֹמוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם יוֹם הַשּׁוּק יוֹם אֶחָד בַּשָּׁבוּעַ, (כא) * אֵינוֹ מֻתָּר לִמְכֹּר וְלִקְנוֹת בְּיוֹם הַשּׁוּק שֶׁבְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד, שֶׁאֵין זֶה דָּבָר הָאָבֵד, שֶׁאִם אֵינוֹ נִמְכָּר בְּיוֹם הַשּׁוּק שֶׁבְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד (כב) יִמָּכֵר בְּיוֹם הַשּׁוּק שֶׁלְּאַחַר (מ) הַמּוֹעֵד. הגה: (כג) וְתַגָּר (ט) שֶׁקּוֹנֶה מִזֶּה וּמוֹכֵר לָזֶה וְחוֹזֵר וְקוֹנֶה וּמוֹכֵר, מֻתָּר, דְּהָוֵי דָּבָר הָאָבֵד (כל בו (סי' ס)): ו (כד) נִמְצִיאָה אָסוּר לְטָרֵחַ וּלְחַפֵּשׂ עָלֶיהָ, כְּגוֹן נָהָר שֶׁהֵצִיף דָּגִים עַל שְׂפָתוֹ אָסוּר לְאָסְפָם כְּדֵי לְכָבְשָׁם, אֶלָּא אִם כֵּן יִהְיוּ רְאוּיִם לָאֱכֹל מֵהֶם בַּמּוֹעֵד: ז הַמְלַוֶּה אֶת חֲבֵרוֹ

י בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואם אין) וְשָׁכֵן נִרְאֶה מֵהַמְּרַדְּכִי פֶּרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן (סי' תתמו) וּמִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם (שם). כ יְרוּשַׁלְמִי (שם) וְהֵבִיאוּ רא"ש שָׁם (סי' יז) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (שם). ל טוּר לְדַעַת אָבִיו הָרא"ש וְכֵן דַּעַת הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (ד"ה אין עושין) לְדַעַת רַמְבַּ"ם וְשָׁכֵן כָּתַב הָרַאֲבַ"ד וּקְצָת מְפָרְשִׁים וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכן אם) שֶׁכֵּן נִרְאֶה גַּם כֵּן בְּדִבְרֵי הָרִי"ף (ו.) וְהַגְּאוֹנִים. מ רא"ש (פ"א סי' כג) וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף (שם) וְכֵן כָּתַב בְּתְשׁוּבוֹתָיו (כלל כג סי' ה). נ צִיְּנְתִּיו לְעֵיל סִימָן תקל"ג סָעִיף ד' (אות ז).

בַּאֵר הֵיטֵב

ד (ו) בָּרְוָח. דְּהַיְנוּ עֹשֶׁר מֻפְלָג. ט"ז (סק"ב): ה (ז) לַיְרִידִים. כָּתַב רַשַׁ"ל בִּתְשׁוּבָה סִימָן ע"ט, דַּע שֶׁקִּבַּלְתִּי הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה לְהַתִּיר בְּחוֹל הַמּוֹעֵד אִם בָּא יָרִיד אֲפִלּוּ יוֹמָא דְּשׁוּקָא הַנִּקְרָא קִרְסָנ"ר טָאר"ג, שֶׁהוּא דָּבָר דְּלָא שְׂכִיחָא וּבָא לְזַמְּנִים דּוּמְיָא דְּשַׁיָּרוֹת וּסְפִינוֹת, וְחִשְׁבִינַן הָפְסֵד קָרֵן וְכוּ', אֲבָל שְׂאָר יְמֵי שׁוּק אֵין לְהַתִּיר כְּלָל לִישֵׁב בַּחֲנוּת, אִם לֹא שֶׁהַחֲנוּת סְגוּרָה וּפְתוּחָה בְּמִקְצָת אִם בָּא לִקַּח, וְכָל זֶה כְּדֵי לְהוֹצִיא לִשְׁמְחַת יוֹם טוֹב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: (מ) הַמּוֹעֵד. וְדַוְקָא שֶׁיּוֹדַע בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא יַפְסִיד מַהַרַ"י בֶּן לֵב (ח"ג סי' סא). מָגֵן אַבְרָהָם: (ט) שְׁקוּנָה. הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) הָעֶלָה דְּדַוְקָא בְּבֵיתוֹ

בֵּאוּר הֲלָכָה

לְשַׁלֵּם חוֹבוֹתָיו שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּם בְּחֹל הַמּוֹעֵד וְאִם לֹא יְשַׁלֵּם יַגִּיעַ לוֹ הֶפְסֵד וּמַכְרָח בִּשְׂכִיל זֶה לִמְכֹּר סְחוֹרָתוֹ בְּמוֹעֵד, חָשִׁיב כִּדְבָר הָאָבֵד:

* וְיוֹצִיא יוֹתֵר לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב. הוּא הַדִּין לְחֹל הַמּוֹעֵד, כֵּן מוּכָח בִּירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה"ג) שֶׁהוֹבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם אין) מִקּוֹר לַדִּין הַזֶּה:

* אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת בָּרְוָח וְכוּ'. דַּעַת הַט"ז (סק"ב) דְּדַוְקָא אִם הוּא מֻפְלָג בַּעֲשִׁירוּת, אֲבָל בְּלָאו הָכִי אַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת בָּרְוָח חָשׁוּב הַכֹּל כְּדֵי חַיָּיו שֶׁל אָדָם בִּזְמַנֵּנוּ, וּמַתִּירִים לוֹ לִמְכֹּר כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא יוֹתֵר לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב. וּבִסְפָר נְהַר שָׁלוֹם (סק"ג) מְפַקְפֵּק עַל דְּבָרָיו, עַיֵּן שָׁם:

ה * וְמָכְרוּ בְּזוֹל. דַּוְקָא בְּאֹפֶן זֶה, אֲבָל לִקְנוֹת מֵהֶם בְּעֵרֶךְ הַשָּׁוֶה נִרְאֶה דְּאֲפִלּוּ הוּא לְצָרְךְ תַּשְׁמִישׁוֹ כָּל שֶׁאֵינוֹ לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד אָסוּר [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב):

* וַאֲפִלּוּ מֵעִיר לְעִיר וְכוּ'. אַף עַל גַּב דְּזֶהוּ בְּוַדַּאי הֲוֵי טִרְחָא מְרֻבֶּה וּבְסִימָן תקל"ז (ס"א) מְבֹאָר דְּהָרְוָחָה אָסוּר לְטָרֵחַ בִּשְׂבִילָהּ, צָרִיךְ לוֹמַר דְּמִיירֵי בְּאִישׁ שֶׁעִסְקוֹ וּמִחְיָתוֹ תָּמִיד לִנְסֹעַ עַל יְרִידִים, וְכֵיוָן דְּחַיָּיו וּפַרְנָסָתוֹ תְּלוּיִים בָּזֶה, הַכֹּל הוּא בִּכְלַל דָּבָר הָאָבֵד וְשָׁרֵי [עַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל סָעִיף קָטָן ו' בְּפֵרוּשׁוֹ עַל הַפְּגֵן אַבְרָהָם]:

* אֵינוֹ מֻתָּר וְכוּ' בְּיוֹם הַשּׁוּק. עַיֵּן ט"ז (סק"ג) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם רַשַׁ"ל (סי' עט) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: שֹׁאר יְמֵי הַשּׁוּק אֵין לְהַתִּיר כְּלָל לִישֵׁב בַּחֲנוּת, אִם לֹא שֶׁהַחֲנוּת סְגוּרָה וּפְתוּחָה בְּמִקְצָת כְּשֶׁבָּא לִקַּח, וְכָל זֶה כְּדֵי לְהוֹצִיא לִשְׁמְחַת יוֹם טוֹב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. [וְנִרְאֶה דְּיֵשׁ לוֹ מִפֶּה דְּמֻבְאָר בְּסָעִיף י"א לְעִנְיַן פֵּרוֹת קִסּוּחַ וְכַיּוֹצֵא דַּאֲפִלּוּ בְּצִנְעָא אֵינוֹ מֻתָּר כִּי אִם לְצָרְךְ הַמּוֹעֵד, וְעַל כֵּן הַתְּנָה שֶׁיּוֹצִיא לִשְׁמְחַת יוֹם טוֹב דְּאִית בָּזֶה הֶיתֵּירָא דְּרֵישׁ סָעִיף ד']. וְכָתַב מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק יז) שֶׁהָרַבָּה מֵהָאַחֲרוֹנִים קָרְאוּ תִּגֹּר עַל קְלוּת שְׁנוֹהֲגִין בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּעִנְיַן מַשָּׂא וּמַתָּן בְּחֹל הַמּוֹעֵד, וְלֹא מָצָאתִי לָהֶם תַּקָּנָה, [כִּי אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) שֶׁמַּשְׁוֶה דִּין חָנְוָנִי לְתַגָּר, אֵינוֹ מֻתָּר כִּי אִם כְּשֶׁהַחֲנוּת סְגוּרָה וּפְתוּחָה בְּמִקְצָת כְּשֶׁבָּא הַקּוֹנֶה לִקַּח]. אֶלָּא שֶׁבְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְאֶפְשָׁר שֶׁחָשְׁבוּ לְדָבָר הָאָבוּד דְּאִם לֹא יַשְׁבּוּ כָּל כָּךְ זְמַן כָּל יְמוֹת הַחֹג בַּחֲנוּת יִתְמַעֵט הַמַּשָּׂא וּמַתָּן מִישְׂרָאֵל, [וְגַם בֵּינַיִם שְׁאֵי אֶפְשָׁר לִמְחוֹת שֶׁיִּסְגְּרוּ הַכֹּל חֲנֻיּוֹתֵיהֶם וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ סוֹחֵר נָכְרִי בָּעִיר, אִם כֵּן אִם הַיְרָא וְחָרֵד יִסְגֹּר חֲנוּתוֹ לִבְדּוֹ, יַרְגִּילוּ קוֹנָיו לֵילֵךְ לְסוֹחֵר אַחֵר, וְהֵנִי דּוּמְיָא קְצָת לְהַלָּוָאָה לְאוֹתָן שֶׁרְגִילִין אֶצְלוֹ שֶׁהַהִיתֵּר בְּסָעִיף י"ג מֵהַאי טַעְמָא], וְסַיֵּם הָאֵלִיָּה רַבָּה שָׁעַל כָּל פָּנִים אֵין לְלַמֵּד מִלְאכָה מִזֶּה, כִּי אֵינוֹ דּוֹמֶה לְקַרְמַטְיָא שֶׁיֵּשׁ צְדָדֵי קֻלּוֹת הַרְבֵּה בְּפוֹסְקִים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. אִם כֵּן עֲדַיִן לֹא מָצִינוּ תַּקָּנָה, שְׁפָעְמִים עוֹשֶׂה מְלָאכָה גְּמוּרָה בַּחֲנוּת, כְּגוֹן שֶׁמּוֹכֵר אֵיזֶה סְחוֹרָה בַּחֲנוּת כְּגוֹן חֲתִיכַת פִּשְׁתָּן אוֹ שְׂאָר בֶּגֶד וּמֵחֲתֹךְ מִמֶּנּוּ לְפִי מִדָּתוֹ הַצָּרִיךְ לְהַקּוֹנֶה דְּעַל זֶה יֵשׁ חִיּוּב מִשּׁוּם מְחַתֵּךְ, [כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַחַיֵּי אָדָם בִּכְלַל ל"ו (ס"ב) וְכֵן מוּכָח מֵהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק י"א מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת הַלָּכָה ז'], אִם לֹא לְאָדָם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו נוֹשִׂים עִם שָׂטָר חוֹב [וְעִקַּסְלִי"ן] שֶׁהִגִּיעַ זְמַן פִּרָעוֹן שֶׁלָּהֶם וְאִם לֹא יִפְרַע יִהְיֶה לוֹ מִזֶּה וְדַאי הֶפְסֵד, וְיֵרוֹעַ דִּבְשִׂכְיָל דָּבָר הָאָבֵד מָתַר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה גַּם כֵּן. אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן תקל"ד (סק"ז) דְּמִי שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל אַף שֶׁהָתַר לוֹ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִכָּל מָקוֹם לֹא יַעֲשֶׂה בְּפַרְהֶסְיָא דְּמִי יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל וְהָכִי נָמֵי בְּעִנְיָנֵנוּ, אוֹ מַה דְּאִיתָא בְּסִימָן תקל"ח (ס"ב) מַכְנִיס אָדָם פְּרוֹתָיו מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים וּמִכָּל מָקוֹם יַכְנִיסֵם בְּצִנְעָא וּמְשׁוּם שְׁלֹא יְהֵיהָ אוֹרְשָׁא מִילְתָא טְפֵי מִמָּה שֶׁהַחֲנֻיּוֹת פְּתוּחוֹת לְהָדְיָא כָּל הַיּוֹם בְּחֹל הַמּוֹעֵד יֵשׁ בָּזֶה בְּזוּי מוֹעֵד. וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי טוֹב לְהַחֲנוֹת סְגוּרָה וּפְתוּחָה בְּמִקְצָת כְּשֶׁבָּא הַקּוֹנֶה לִקַּח, וְגַם יוֹצִיא קְצָת מִן הָרְוָח יוֹתֵר לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב עַל זֶה תָּמִיד, הִלְכָךְ חָשִׁיב פְּסִידָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמֵיצִיאָה דְּהוּא רַק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִקְרֵי פְּסִידָא: (טז) וְיוֹצִיא יוֹתֵר וְכוּ'. כָּל מָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר לָשׁוֹן זֶה, (יז) אֵין צָרִיךְ לְהוֹצִיא כָּל הָרְוָח, וְדַי בְּמִקְצָתוֹ: (יז) מֻתָּר לִמְכֹּר. וּמִכָּל מָקוֹם יִהְיֶה (יט) הַחֲנוּת סְגוּרָה, וּפוֹתְחָהּ בְּמִקְצָת כְּשֶׁבָּא הַקּוֹנֶה לִקַּח: ה (יח) אִם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי וְכוּ'. פֵּרוּשׁ, דְּאַף דִּנְתִבָּאֵר בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם דְּלֹא מִקְרֵי דָּבָר הָאָבֵד אֶלָּא אִם כֵּן כְּשֶׁאִם לֹא יִמְכֹּר עַתָּה יַפְסִיד מֵהַקָּרֵן, אֲבָל בְּשִׂכְיָל רָוַח לָבַד אֵינוֹ מֻתָּר אֶלָּא אִם כֵּן יוֹצִיא עַל יְדֵי זֶה יוֹתֵר לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב, כָּל זֶה בְּרָוַח הַמְצוּי שֶׁאֵינוֹ מָצוּי תָּמִיד כְּמוֹ שְׁמְפָרָשׁ, בְּשִׂכְיָל זֶה גּוּפָא גַּם כֵּן הִתִּירוּ לוֹ, דְּכִדְבָר הָאָבֵד דָּמְיָא: (יט) וְהוּא הַדִּין לַיְרִידִים הַקְּבוּעִים וְכוּ'. וְכֵן (כ) יוֹמָא דְּשׁוּקָא הַנִּקְרָא קִרְסָנ"ר טָאר"ג שֶׁהוּא דָּבָר דְּלֹא שְׂכִיחָ שָׁכִיחַ וּבָא לְזַמְּנִים דּוּמְיָא דְּשַׁיָּרוֹת וּסְפִינוֹת, וְחִשְׁבִינַן הָפְסֵד קֶרֶן וְכוּ'. וְאַף שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) שֶׁמְּשַׁוֶּה דִּין חָנְוָנִי לְתַגָּר, מֻתָּר לִמְכֹּר, מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ מֻתָּר לִמְכֹּר כְּשֶׁהַחֲנוּת פְּתוּחָה לְהָדְיָא כָּל הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב) וְכֵן מוּכָח מֵהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וְכֵן מוּכָח מִדִּבְרֵי הַחַיֵּי אָדָם (כלל קיב ס"ב), וְכֵן מוּכָח מֵהַט"ז (סק"ב) בְּשֵׁם רַשַׁ"ל (סי' עט) וְשֶׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (כ) מֵחֲצִית הַשֶּׁקֶל: (יט) חַיֵּי אָדָם (כלל קיב ס"ב), וְכֵן מוּכָח מֵהַט"ז סָעִיף קָטָן ג': ה (כ) ט"ז (סק"ג) בְּשֵׁם רַשַׁ"ל (סי' עט) וְשֶׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (כא) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וְהֵבִיאָה רַבָּה (ס"ק יג) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ג) וּבְגְדֵי יֶשַׁע (סק"ח) כְּתַבְתִּי, לֹא הֶעְתַּקְתִּיו, דְּהָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ג) וּבְגְדֵי יֶשַׁע (סק"ח) כַּלָּם פְּקִפְקוּ עַל דְּבָרָיו וּמְחַלְּקִים בֵּין חָנְוָנִי לְתַגָּר: ו (כג) בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה אבל מציאה). וּכְעֵין זֶה כָּתַב הָרא"ש (סי' כח) בְּתַרְוַיְיהוּ קַמָּא, וּכְתַרְוַיְיהוּ זֶה סָתַם הַמְחַבֵּר לְעֵיל בְּסִימָן תקל"ג סָעִיף ג' בְּמַה שֶּׁכָּתַב אִם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ וְכוּ' מֻתָּר לִקְנוֹתוֹ וּלְכָבְשׁוֹ, וְעַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה מותר):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

עַל חֵפֶץ אוֹ עַל סְחוֹרָה עַל תְּנַאי שֶׁאִם לֹא יִפְרַע לוֹ לְסוֹף שְׁמוֹנָה יָמִים (כה) שֶׁיְּהֵא קָנוּי לוֹ, (כו) סיֵשׁ מַתִּירִים (כז) עוְיֵשׁ אוֹסְרִים: ח פעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁפָּרַע לְיִשְׂרָאֵל יַיִן בְּחוֹבוֹ, (כח) מֻתָּר לְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ, דִּכְמַצִּיל מִיָּדוֹ דָּמֵי: ט צמִי שֶׁצָּרִיךְ לִקְנוֹת יַיִן בְּעֵת הַבָּצִיר לְצֹרֶךְ שְׁתִיַּת כָּל הַשָּׁנָה, וְאִם יַעֲבֹר הַמּוֹעֵד (כט) לֹא יִמְצָא כְּמוֹ שֶׁמּוֹצֵא עַתָּה, דָּבָר הָאָבֵד הוּא * וּמֻתָּר לִקְנוֹת (ל) וּלְתַקֵּן הֶחָבִיּוֹת וּלְזַפְּתָן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד, (לא) קאֲבָל יוֹתֵר מִכְּדֵי צֹרֶךְ (י) שְׁתִיָּתוֹ לֹא יִקְנֶה. הַגָּהּ: (לב) *וְאִם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי אַחַר כָּךְ לְהַרְוִיחַ בּוֹ, מֻתָּר (בית יוסף (ד"ה אבל יותר)): י (לג) רמוֹכְרֵי (יא) תַּבְלִין אוֹ יָרָק וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּם, פּוֹתְחִין וּמוֹכְרִים כְּדַרְכָּם בְּפַרְהֶסְיָא, שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁהֵם לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: יא (לד) שמוֹכְרֵי (יב) פֵּרוֹת כְּסוּת וְכֵלִים מוֹכְרִין בְּצִנְעָה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. תכֵּיצַד, אִם הָיְתָה הַחֲנוּת פְּתוּחָה לְזָוִית (לה) אוֹ לְמָבוֹי, פּוֹתֵחַ כְּדַרְכּוֹ, וְאִם הָיְתָה פְּתוּחָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, פּוֹתֵחַ אַחַת (יג) (לו) וְנוֹעֵל אַחַת. אוְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן (לז) שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת מוֹצִיא וּמְעַטֵּר אֶת הַשּׁוּק בְּפֵרוֹת בִּשְׁבִיל (יד) כְּבוֹד יוֹם טוֹב. (לח) (וּמֻתָּר (לט) לִקְנוֹת לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן) (טור והרא"ש (פרק ב סי' יט)):

ס טור בִּשְׁמָם. ע שָׁם לְדַעַת הַטּוּר וְכֵן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת אָשֵׁרִי פֶּרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן (סי' כד). פ הָרֹא"ש בְּפֶרֶק ב' דְּמוֹעֵד קָטָן (סי' טו). צ גַּם זוֹ שָׁם. ק טוּר. ר מַהָא דְּרַב יְהוּדָא שָׁם בְּמוֹעֵד קָטָן (יג:). ש מִשְׁנָה שָׁם י"ג. ת בְּרַיְיתָא שָׁם. א שָׁם בַּבְּרַיְיתָא כְּפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם.

בְּאֵר הֵיטֵב

מֻתָּר, אֲבָל בַּחֲנוּת אָסוּר. וְכֵן כָּתַב רַשַׁ"ל (שם) שֶׁהַחֲנוּת יִהְיֶה סְגוּרָה, וּכְשֶׁיָּבֹא הַלּוֹקֵחַ לִקְנוֹת פּוֹתְחָהּ בְּמִקְצָת. וּבְיָרִיד שָׁרִי לִמְכֹּר כְּדַרְכּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף קָטָן ז': ט (י) שְׁתִיָּתוֹ. פֵּרוּשׁ לְכָל הַשָּׁנָה. טַ"ז (סק"ו): י (יא) תַּבְלִין וְכוּ'. מוֹכְרֵי בְּשָׂמִים אַף עַל פִּי שֶׁהוּא דָּבָר הַמִּתְקַיֵּם לֹא בָּעֵי צִנְעָה, שֶׁנִּכַּר שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. בַּ"ח (ס"ד). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י), וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁפּוֹתְחִין לְצֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ בָּא אֵינוֹ יְהוּדֵי לִקְנוֹת מֻתָּר לִמְכֹּר לוֹ. עַיֵּן סוֹף סָעִיף ה': יא (יב) פֵּרוֹת. מִפְּנֵי שֶׁאֻמָּנוּתָם בְּכָךְ כָּל הַשָּׁנָה לְפִיכָךְ בָּעֵי צִנְעָה, אֲבָל בַּעַל הַבַּיִת הַמּוֹכֵר לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד לֹא בָּעֵי צִנְעָה. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה מוכרי) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (סי"א): (יג) וְנוֹעֵל. אֲבָל שְׁאָר דְּבָרִים אָסוּר. וַאֲפִלּוּ יוֹשֵׁב בְּפֶתַח הַחֲנוּת וְהַחֲנוּת סְגוּרָה וְהַדֶּלֶת פְּתוּחָה, אָסוּר. רַ"י בֶּן לֵב (ח"ג סי' סא), מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב): (יד) כְּבוֹד יוֹם טוֹב. זֶהוּ לְעִנְיָן לְעַטֵּר הַשּׁוּק בְּפֵרוֹת, דְּדַוְקָא לְעֶרֶב יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל סֻכּוֹת יַעֲשׂוּ כֵּן שֶׁהוּא חַג בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְלֹא בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח, אֲבָל לְעִנְיָן לִמְכֹּר בְּפַרְהֶסְיָא גַּם בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח יַעֲשׂוּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רַוְחָא בְּעָלְמָא: ז (כה) שֶׁיְּהֵא קָנוּי לוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַחַר שְׁמוֹנָה יָמִים: (כו) יֵשׁ מַתִּירִין. שֶׁאֵין זֶה פְּרַקְמַטְיָא אֶלָּא הַלְוָאָה, וְעִקַּר הַקְּנִיָּה יִהְיֶה אַחַר שְׁמוֹנָה יָמִים [הַגָּהוֹת אָשֵׁרִי (פ"א סי' כד)]: (כז) וְיֵשׁ אוֹסְרִין. שֶׁאִם אַתָּה מַתִּיר לַעֲשׂוֹת כֵּן, (כד) יַתִּירוּ כָּל מִקָּח וּמִמְכָּר שֶׁבָּעוֹלָם וְיַעֲרִימוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַמִּקָּח חָל אֶלָּא אַחַר הַמּוֹעֵד, וּבְתוֹךְ הַמּוֹעֵד יִהְיֶה הַלְוָאָה. וּלְדִינָא בְּוַדַּאי טוֹב לְהַחֲמִיר כְּהַיֵּשׁ אוֹסְרִין, (כה) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לִמְחוֹת בְּיַד הַמֵּקֵל וְסוֹמֵךְ עַל דֵּעָה רִאשׁוֹנָה, מֵאַחַר שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין כַּוָּנָתוֹ לְהַעֲרִים: ח (כח) מֻתָּר לְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ. דְּהוּא בִּכְלַל דָּבָר הָאָבֵד אִם לֹא יְקַבֵּל עַכְשָׁו: ט (כט) לֹא יִמְצָא כְּמוֹ שֶׁמּוֹצֵא עַתָּה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יִמְצָא כָּל כָּךְ בְּזוֹל כְּמוֹ שֶׁמּוֹצֵא עַתָּה [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה אבל יותר)]: (ל) וּלְתַקֵּן הֶחָבִית וְכוּ'. אַף עַל גַּב דְּתִקּוּן הֶחָבִית הָוֵי מְלָאכָה גְּמוּרָה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּמֻתָּר לִקְנוֹת מֻתָּר גַּם כֵּן לְתַקֵּן הַכֵּלִים הַצְּרִיכִים לָזֶה: (לא) אֲבָל יוֹתֵר מִכְּדֵי צֹרֶךְ שְׁתִיָּתוֹ. פֵּרוּשׁ (כו) לְכָל הַשָּׁנָה, וְלָכֵן לֹא יִקְנֶה, דְּהָא יִהְיֶה בִּיכָלְתּוֹ לִקְנוֹת לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּעֵת הַבְּצִירָה לְצֹרֶךְ שְׁתִיָּתוֹ. (כז) וְאִם כֵּן מוּכָח שֶׁקּוֹנֶה כְּדֵי לְהַרְוִיחַ, וְהָוֵי כִּשְׁאָר סְחוֹרָה דְּאָסוּר לִקְנוֹת וְלִמְכֹּר בְּחֹל הַמּוֹעֵד כְּדֵי לְהַרְוִיחַ וְכַנַּ"ל בִּסְעִיף ד': (לב) וְאִם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁקְּנִיַּת הַיַּיִן (כח) לֹא יִהְיֶה מָצוּי אַחַר הַמּוֹעֵד כְּלָל לְהַרְוִיחַ בּוֹ, וְלָכֵן שָׁרִי אֲפִלּוּ לִקְנוֹת כְּדֵי לְהַרְוִיחַ, דְּהוּא דּוּמְיָא דְּשַׁיָּרָא וִירִידִים הַמְבֹאָר בְּסָעִיף ה', אֲבָל כְּשֶׁיִּמְצָא, רַק שֶׁיִּהְיֶה יוֹתֵר בְּיֹקֶר וְלֹא יוּכַל לְהַרְוִיחַ בּוֹ כָּל כָּךְ, אָסוּר. (כט) וְיֵשׁ מִן הָאַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּהֵיכָא שֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ קְנִיַּת הַיַּיִן בְּזוֹל מְאֹד וְהוּא רֶוַח מְרֻבֶּה שֶׁאַחַר הַמּוֹעֵד אֵין מָצוּי כְּלָל רֶוַח כָּזֶה, מֻתָּר, דְּהוּא דּוּמְיָא דְּשַׁיָּרָא הַנַּ"ל. וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם): י (לג) מוֹכְרֵי תַּבְלִין אוֹ יָרָק וְכוּ'. וְהָאַחֲרוֹנִים (ל) הִסְכִּימוּ דְּהוּא הַדִּין מוֹכְרֵי בְּשָׂמִים, דְּאַף שֶׁהוּא דָּבָר הַמִּתְקַיֵּם, כֵּיוָן שֶׁהוּא נִכָּר דְּהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. (לא) וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁפּוֹתְחִין לְצֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ בָּא נָכְרִי לִקְנוֹת, מֻתָּר לִמְכֹּר לוֹ: יא (לד) מוֹכְרֵי פֵּרוֹת וְכוּ'. דְּאֵלּוּ דְּבָרִים הַמִּתְקַיְּמִים לְאַחַר הַמּוֹעֵד וְאֵין נִכָּר שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, (לב) וְאָתוּ לְמִיחְשְׁדֵיהּ שֶׁלּוֹקְחָן לְצֹרֶךְ חֹל, וְלָכֵן בָּעֵי צִנְעָא. (לג) וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּדַוְקָא מוֹכְרִים הַקְּבוּעִים שֶׁאֻמָּנוּתָם בְּכָךְ כָּל הַשָּׁנָה בָּעֵי צִנְעָא, אֲבָל בַּעַל הַבַּיִת הַמּוֹכֵר לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, לֹא בָּעֵי צִנְעָא: (לה) אוֹ לְמָבוֹי. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ, (לד) דְּאִלּוּ מְפֻלָּשׁ הוּא בִּכְלַל רְשׁוּת הָרַבִּים: (לו) וְנוֹעֵל אַחַת. וְדַוְקָא בָּזֶה, (לה) אֲבָל שְׁאָר דְּבָרִים אֲפִלּוּ יוֹשֵׁב בְּפֶתַח הַחֲנוּת וְהַחֲנוּת סְגוּרָה וְהַדֶּלֶת פְּתוּחָה, אָסוּר: (לז) שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת. זֶהוּ לְעִנְיָן לְעַטֵּר הַשּׁוּק בְּפֵרוֹת דְּאֵין צָרִיךְ רַק בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג וּמִשּׁוּם כְּבוֹד שְׁמִינִי עֲצֶרֶת דְּהוּא רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח דְּאֵין בּוֹ מִצְוָה לְעַטֵּר, (לו) אֲבָל לְעִנְיָן לִמְכֹּר בְּפַרְהֶסְיָא, אַף בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח שָׁרִי, מִפְּנֵי כְּבוֹד יוֹם טוֹב: (לח) וּמֻתָּר וְכוּ'. דְּלֹא נֵימָא כֵּיוָן דְּאָנוּ בְּקִיאִין בִּקְבִיעָא דְּיַרְחָא הָוֵי לֵיהּ כְּחֹל וּמֵכִין מֵחֹל הַמּוֹעֵד לְצֹרֶךְ חֹל דְּאָסוּר, קָא מַשְׁמַע לָן דְּשָׁרִי כִּי הֵיכִי דְּלֹא יְזַלְזְלוּ בּוֹ: (לט) לִקְנוֹת וְכוּ'. עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר דַּאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה גְּמוּרָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

הַטַּ"ז (שם) בְּשֵׁם רַשַׁ"ל (שם):

ט * וּמֻתָּר לִקְנוֹת. עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אבל יותר) שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה פּוֹסְקִים שֶׁמַּחְמִירִין בִּקְנִיַּת יַיִן לְצֹרֶךְ חֹל, וְעַל כֵּן נִרְאֶה דְּיֵשׁ לִנְהֹג כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגָּהוֹת אָשֵׁרִי (פרק ב סי' טו) בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ דְּאַף לְדַעַת הַמַּתִּירִין הוּא דַּוְקָא בְּצִנְעָא, וְכֵן כָּתַב בַּסֵּפֶר שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' א ס"ב):

* וְאִם הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי וְכוּ'. הָאַחֲרוֹנִים טָרְחוּ לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הָרַמָּ"א וְהַמְחַבֵּר שֶׁלֹּא יִהְיוּ סוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה וְלֹא לְהַהִיא דְּסָעִיף ה', דְּכֵיוָן דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי שֶׁאֵינוֹ מוֹצֵא אַחַר הַמּוֹעֵד כְּמוֹ שֶׁמּוֹצֵא עַתָּה וְהוּא מַמָּשׁ הַצִּיּוּר כְּדִבְרֵי הָרַמָּ"א, אַמַּאי אוֹסֵר יוֹתֵר מִכְּדֵי צֹרֶךְ שְׁתִיָּה, וַהֲלֹא בְּסָעִיף ה' מַתִּיר כְּגוֹן זֶה, וְגַם מִבֵּית יוֹסֵף בְּעַצְמוֹ (שם) מוּכָח שֶׁלְּפִי דִּין הַשַּׁיָּירָא הַמְבֹאָר לְמַעְלָה צָרִיךְ לְהַתִּיר אֲפִלּוּ יוֹתֵר מִכְּדֵי שְׁתִיַּת כָּל הַשָּׁנָה, [דְּמַאי הָוֵי, כְּקוֹנֶה סְחוֹרָה כְּדֵי לְהַרְוִיחַ, דַּאֲפִלּוּ בָּזֶה שָׁרִי]. וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) מְחַלֵּק בְּדֹחַק דִּבְשַׁיָּירָא מִנְכַּר מִילְּתָא טְפֵי דְּהוּא רֶוַח שֶׁאֵינוֹ מָצוּי תָּמִיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַחַיֵּי אָדָם (כלל קיב ס"ד) בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לב), וְלִדְבָרָיו אֵינוֹ סוֹתֵר הָרַמָּ"א לְדִבְרֵי הַמְחַבֵּר. וְהַבַּ"ח (ס"ג) סוֹבֵר דְּהֶיתֵּירָא דְּסָעִיף ה' הוּא דַּוְקָא בְּרֶוַח מְרֻבֶּה שֶׁמַּגִּיעַ עַל יְדֵי הַשַּׁיָּירָא וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה וּבְאֹפֶן זֶה הִתִּיר הָרַמָּ"א, וְהַמְחַבֵּר לֹא מַיְירֵי בְּאֹפֶן זֶה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טז) שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הָרַמָּ"א כִּפְשָׁטֵיהּ, וְדַעְתּוֹ דְּכֵיוָן דְּסָבוּר בִּקְנִיָּתוֹ כְּדֵי לְהַרְוִיחַ וְרֶוַח כָּזֶה לֹא יִמְצָא אִם יִקְנֶה אַחַר הַמּוֹעֵד שֶׁאַחַר הַמּוֹעֵד יוֹקִיר הַמִּקָּח שֶׁל הַיַּיִן, בְּוַדַּאי שָׁרִי כְּהַהִיא דְּסָעִיף ה', וְהַמְחַבֵּר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (כד) הַבַּ"ח (ס"ג) רוֹצֶה לְחַלֵּק בֵּין מַלְוֶה לְעַכּוּ"ם לְמַלְוֶה לְיִשְׂרָאֵל, וּבִשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סק"ו) אֵינוֹ מַסְכִּים עִמּוֹ, וְכֵן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד): (כה) מֵאַחַר שֶׁהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן, וּכְעֵין שֶׁהֵבִיא הַבֵּית יוֹסֵף (ד"ה וכתב הריב"ש) בְּשֵׁם הָרִיבָ"שׁ (סי' שכ) בְּסִימָן זֶה עַל עִנְיָן שֶׁכַּיּוֹצֵא בָּזֶה: ט (כו) טַ"ז (סק"ו) וּפְרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ו) עַיֵּן שָׁם: (כז) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה אבל יותר) וּבַ"ח (ס"ג): (כח) חַיֵּי אָדָם (כלל קיב ס"ד): (כט) בַּ"ח (שם): י (ל) בַּ"ח (ס"ד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יח): (לא) מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְהֶעְתִּיקוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: יא (לב) רַשִׁ"י (יג: ד"ה הא): (לג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) בְּשֵׁם כַּמָּה פּוֹסְקִים וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לד) דְּבִגְמָרָא (יג:) נִזְכַּר סְטָו וְכֵן הוּא בְּטוּר, וּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"ז הכ"ג) שֶׁהוֹסִיף אַף מָבוֹי, וְעַל כָּל פָּנִים כַּוָּנָתוֹ לְשֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ, דְּאִלּוּ מְפֻלָּשׁ בְּוַדַּאי לָאו בִּכְלָל צִנְעָא הוּא: (לה) מָגֵן אַבְרָהָם (סקי"ב) בְּשֵׁם מַהֲרִ"י בֶּן לֵב (ח"ג סי' סא). וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א"א ס"ק יב) שֶׁכָּתַב אֵינִי יוֹדֵעַ מַהוּ שְׁאָר דְּבָרִים, וּבְרִיבָ"שׁ סִימָן שנ"ב מַשְׁמַע דְּלָאו דַּוְקָא פֵּרוֹת כְּסוּת וְכֵלִים, דְּהוּא הַדִּין שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁהֵן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: (לו) טַ"ז (סק"ז) וּפְרִי מְגָדִים (מש"ז סק"ז) עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah